

Panium - Isa Sivy Ambin'ny Folo Sivy

Lehibe: Antiokosy, Konstantino, ary ny Filoha Farany

Jeff Pippenger

2026-03-01

Ny fanalahidy hahafahana mizara marina ny andininy folo ka hatramin'ny enina ambin'ny folo ao amin'i Daniela iraka ambin'ny folo dia hita ao amin'ireo fampiharana fototra ara-paminaniana izay nampiasaina telopolo taona mahery lasa izay, tamin'ny 1996, rehefa navoaka ny gazetiboky The Time of the End. Telopolo taona tatỳ aoriana, dia nambaran'ny Tompo fa misy hafatra ara-paminaniana iray hafa izay tsy maintsy haorina amin'ny endrika voafaritra, tahaka ny nanaovana ny hafatra Millerita ho voarafitra tamin'ny 1831. Ao amin'ny tantara omega amin'ireo telopolo taona ireo, ny hafatra izay haorina amin'ny endrika voafaritra dia aseho ho fanitsiana ny hafatra teo aloha momba ny Silamo, araka ny nisoloan'i Josiah Litch tena azy, ary koa hafatra voahitsy momba ny varavarana mihidy, araka ny nisoloan'i Samuel Snow tena azy, izay tandindon'ny fanoharana ny amin'ny virijina folo. Hafatra momba ny Silamo, miaraka amin'ny fampitandremana ny amin'ny fihidiana ny varavarana ny fotoam-pahasoavana miandalana raha mamita ny asany amin'ny fitsarana Kristy, no hambara. Avo roa sosona ilay hafatra, manana tsipika anatin'ny tsipika ivelany, izay samy maneho kosa ny dingana roa voalohany amin'ilay fizotry ny fitsapana dingana telo izay miseho mandrakariva rehefa voavaha ny tombo-kasen'ny faminaniana iray, tahaka ny tamin'ny fanambaran'i Jesosy Kristy tamin'ny 31 Desambra 2023.

Ny gazetiboky The Time of the End dia mirakitra ny topy maso fototra momba ny hoavin'i Amerika araka izay aseho ao amin'ireo andininy enina farany ao amin'ny Daniela toko faha-iraka ambin'ny folo, izay novahana tombo-kase tamin'ny fotoanan'ny farany tamin'ny taona 1989. Efa voatahiry ao amin'ny firaketana ampahibemaso nandritra ny telopolo taona ilay gazetiboky, nefa tsy nisy nahita fa anisan'ny lohahevitra lehibe ao aminy ny tolona ara-pivavahana teo amin'ny kominisma sy ireo fiangonana teo ambanin'ny fitaoman'ny Katolisisma, indrindra tany Okraina. Io ady ara-pivavahana tamin'ny vanim-potoana nanomboka tamin'ny 1989 io no manazava ny tontolon-kevitra ny faharavana ara-pivavahan'i Putin, araka izay asehon'i Ptolemaiosy sy Ozia tamin'ny fikomiana nasehon'izy roa tonta tao amin'ny tempoly tany Jerosalema. Ny tempoly tany Jerosalema dia tempolin'i Ozia, fa tsy tempolin'i Ptolemaiosy. Samy mandoto io tempoly iray io amin'ny fomba roa samy hafa i Putin sy i Zelenskyy; ny iray amin'ny maha-Ejipsiana azy, ary ny iray amin'ny maha-Jiosy azy.

Ny fiangonana izay niady mafy nanohitra ny mpanjakan'ny atsimo tamin'ny 1989 dia ny fiangonana Katolika. Ary nahoana no tsy izany? Ny tsy finoana an'Andriamanitra tany Frantsa no namely ratra mahafaty ny mpanjakan'ny avaratra tamin'ny 1798, koa nahoana ny papa no tsy hamaly faty ny fanenjehana naharitra nataon'ny tsy finoana an'Andriamanitra tamin'ny fiangonana Katolika, indrindra tany Okraina? Ny tena manan-danja kokoa dia izao: avy tamin'ny boky navoaka tamin'ny 1996 no nihavian'ity fijoroana vavolombelona mazava momba an'i Okraina ity, izay nanonona ireo mpahay tantara tsy ara-pivavahana momba ny tantaran'ny 1989. Ankehitriny,

raha mbola manaisotra ny tombo-kase amin'ny tantara miafina ao amin'ny andininy fahaefapolo ny Tompo, dia notondroiny ny fifandonana teo amin'ny fiangonana roa samy ortodoksa mba hanome ny sehatra ara-paminaniana sy ara-tantara momba ny adin'i Raphia sy ny vokany taorian'izany, ary efa nampidiriny rahateo ireo fahitana ilaina tao amin'ny gazetiboky The Time of the End izay navoaka telopolo taona lasa izay.

Ny fahalasanan'i Napoléon dia mifanaraka amin'ny fahalasanana miandalana nanjo an'i Lenin sy Staline ary ny rafitry ny Firaiana Sovietika. Raha namindra ny renivohiny ho any Rosia ny fanjakana atsimo ara-paminaniana, dia nisy revolisiona lehibe roa tamin'ny 1917. Ny voalohany dia ilay antsoina hoe Revolisiona Rosiana, izay nanonganana ny Tsar; ary avy eo, tamin'io taona io ihany, dia nanaraka ny Revolisiona Bolshevika, izay nitarika ho amin'ny ady an-trano nanomboka tamin'ny 1917 ka hatramin'ny 1922. Tamin'ny 1922 no niforonan'ny Firaiana Sovietika.

Ny fiandohan'i Rosia amin'ny maha-mpanjaka ara-panahin'ny atsimo azy dia naneho revolisiona an-dingana roa izay nitarika ho amin'ny ady an-trano, ary avy eo ho amin'ny fananganana fiombonamben'ny firenena maro. Ny firodanan'ny Firaiana Sovietika koa dia nisy dingana roa, nanomboka tamin'ny fandravana ny Rindrin'i Berlin tamin'ny 9 Novambra 1989, izay avy eo nitarika ho amin'ny fandravana ny Firaiana Sovietika tamin'ny 31 Desambra 1991. Amin'ny maha-mpitondra farany an'i Rosia, ilay mpanjakan'ny atsimo, dia notandindonin'i Vladimir Lenin, ilay mpitondra rosiana voalohany, i Vladimir Putin.

Vladimir dia midika hoe “mpitarika lehibe” ary Putin dia midika hoe “ny lalana.” Lenin dia midika hoe “renirano lehibe,” nefa i Vladimir Lenin dia nifidy ny anarana hoe Lenin mba hanafenana ny tena anarany, izay i Vladimir Ilyich Ulyanov. Ilyich dia midika hoe “zanak'i Elia,” ary Ulyanov dia midika hoe “zanak'i Elia mbola tanora.”

Ny mpitondra rosiana lehibe teo amin'ny lalana, ao amin'ny tantara asehon'ny adin'i Raphia tamin'ny 217 tal. J.K., dia nalaina tandindona tamin'ilay mpitarika voalohany an'i Rosia, izay tamin'ny maha Vladimir Lenin azy no mpitarika lehibe avy amin'ilay renirano mahery, nefa nanafina ny anarany. Ny anarana dia tandindon'ny toetra, ary ny nanafihan'i Vladimir ny anarany roa dia maneho toetra iray izay nifidy renirano lehibe iray amin'ny fisainana ara-politika, mihoatra noho ny toetra asehon'i Elia, izay midika hoe “Andriamanitra dia Jehovah.” Ny fototry ny tsy finoana an'Andriamanitra dia ny fandavana an'Andriamanitra, ary ny tsy finoana an'Andriamanitra dia toetra lehibe iray ananan'ny mpanjakan'ny atsimo. Ny anarana faharoa sy fahatelo nomena an'i Lenin dia manasongadina an'i Elia sy ny zanany, ary ny fiasaran'i Rosia amin'ny maha mpanjakan'ny atsimo azy dia asehon'i Ptolemaios IV, izay nandresy tamin'ny adin'i Raphia, nefa rehefa niverina i Antiokosy tamin'ny 200 tal. J.K. tamin'ny adin'i Panium dia ny zanak'i Ptolemaios dimy taona tamin'izany no nanjaka. Ny anarana roa tany am-boalohany an'i Lenin dia manondro an'i Elia sy ny zanany, ary mampifanaraka azy amin'i Ptolemaios sy ny zanany. Elia sy ny hafatra ho an'ny zanany dia miseho amin'ny andro farany, mialoha indrindra ny “andro lehibe sy mahatahotra an'i Jehovah;” izay eo ihany koa no misy ny adin'i Raphia sy Panium.

Indro, Izaho haniraka an'i Elia mpaminany ho aminareo, dieny tsy mbola tonga ny andron'i Jehovah, ilay andro lehibe sy mahatahotra; ary hampiverina ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka izy, ary ny fon'ny zanaka ho amin'ny rainy, fandrao avy Aho ka hamely ny tany amin'ny ozona. Malakia 4:5, 6.

Ny fanambaran'i Ozia sy i Ptolemaiosy dia mifandrindra ao amin'ny andininy fahiraika ambin'ny folo ao amin'ny Daniela faha-iraika ambin'ny folo, ary Ozia dia mbola velona iraika ambin'ny folo taona taorian'ny fikomiany sy ny habokany; fa i Ptolemaiosy kosa nanjaka fito ambin'ny folo taona manontolo, izay mitovy amin'ny isan'ny taona eo anelanelan'ny ady ao amin'ny andininy faha-iraika ambin'ny folo sy ny andininy faha-dimy ambin'ny folo. Ny faminaniana 250 taona izay nanomboka tamin'ny 457 tal. J.K. dia nifarana tamin'ny 207 tal. J.K. teo afovoan'ireo ady roa ireo; folo taona taorian'i Raphia ary fito taona talohan'i Panium. Ny fanjakan'i Ptolemaiosy IV dia nanomboka tamin'ny 221 tal. J.K., ary maty izy tamin'ny 204 tal. J.K., ka noho izany ny fito ambin'ny folo taonan'i Ptolemaiosy dia tsy mitovy tsipika amin'ny fito ambin'ny folo taona avy amin'i Raphia ka hatrany Panium. Ary tsy ireo fito ambin'ny folo taona ireo koa no asehon'ny famaranana ny faminaniana 250 taona izay manomboka amin'i Nero amin'ny 64 ka mifarana amin'ny 313. Hatramin'ny 313 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady voalohany tamin'ny 321 dia valo taona, ary sivy taona tatỳ aoriana, tamin'ny 330, dia nozarain'i Constantin ny fanjakana ho atsinanana sy andrefana.

Amin'ny hoavy tena akaiky dia handresy an'i Okraina i Putin sy Rosia, ary hanomboka hiverimberina eo amin'ny tantara asehon'ny andininy faha-roa ambin'ny folo ny dian-tongotr'i Ptolemaiosy sy Ozia. Ireo vavolombelona ara-Baiboly roa ireo dia mametraka ny krizy farany ho an'i Putin ao anatin'ny krizin'ny fiangonana sy ny fanjakana. Tao amin'ny tempoly tany Jerosalema no nanehoana ny fikomian'izy ireo, ka izany no mampahafantatra ny tempolin'i Ozia sy ny fivavahany ho teboka entin'ny faminaniana iresahana.

Zelenskyy, izay midika hoe “maitso”, dia saribakolin'ireo mpitantan-draharaha manerantanin'ny Vondrona Eoropeana sy ny Firenena Mikambana, izay ny fandaharan'asany manerantany dia asehon'ny hetsika politika maitso izay mivavaka amin'i reny tany amin'ny fomba tena mifanaraka tsara. Mety tsara raha mpilalao tantara an-tsehatra i Zelenskyy, satria mazava fa solontenam-pahefan-kafa izy, ary ny hevitr'ilay anarany hoe “maitso” dia manondro ny filozofia politika izay mitari-dalana ny fivezivezeny eo amin'ny tabilao filalaovana ehec amin'ny tantaran'ny olombelona. Eo an-dalam-pahatongavana tsy ho ela ny “éhec et mat” ho an'i Zelenskyy.

Amin'ity tantara farany ity dia haverina indray aseho ny fikomian'i Ozia sy i Ptolemaiosy; kanefa i Ptolemaiosy (Putin) dia maty efa-taona talohan'ny ady tao Paniona, ary ny mpanapaka farany amin'ny mpanjakan'ny atsimo dia asehon'ny zaza dimy taona izay tantanan'andiana mpitantana mpisolo toerana mpanao kolikoly sy tsy mahay.

Ptolemy V dia mbola teo amin'ny 5–6 taona teo ho eo monja raha niakatra teo amin'ny seza fiandrianana izy tamin'ny 204 tal. J.K. (taorian'ny fahafatesana miafin-drainy), ary ny fanjakan'ny Ptolemaiosy dia nalemy tanteraka noho ny andian'ny fitondrana mpisolo toerana tsy nahay na

mpanao kolikoly nandritra ny fanjakany. Ny fitondrana mpisolo toerana voalohany dia nanomboka tamin'ny 204–202 tal. J.K., rehefa nafenina ny fahafatesan'i Ptolemy IV ary novonoina i Arsinoe III reniny. I Sosibius, olon-tian'ny tao an-dapa sady minisitra efa ela teo ambany fitondran'i Ptolemy IV, sy i Agathocles rahalahin'i Agathoclea, vehivavy tian'i Ptolemy IV, dia nanambara ny tenany ho mpisolo toerana. Nanao hosoka, na namoaka didim-pananana, izy ireo ka nilaza fa izy no mpiambina, nametraka ny mpanjaka mbola zaza teo ambany fiahian'i Agathoclea sy ny ankohonany, ary nandripaka izay mety ho mpifaninana aminy. I Sosibius no nikarakara ny ankamaroan'ny raharaham-panjakana tany am-piandohana.

Nisy fiovana iray teo amin'ny manodidina ny 202 tal. J.K., rehefa tonga regenta nanjaka i Agathocles, nefa nankahalain'ny maro noho ny fijejojejoana sy ny fitondrana ratsiny. Fikomiana nataon'ny vahoaka tany Aleksandria no nitarika ho amin'ny famonoana azy tamin-kabibiana nataon'ny vahoaka romotra, sady toa nankatoavin'ilay mpanjaka mbola zaza izany. Ny regenta nandimby azy dia i Tlepolemus, governoran'i Pelusium, ary avy eo i Aristomenes. Tamin'ny fotoana nisian'ny ady tao Panium tamin'ny 200 tal. J.K., dia teo ambany fitondran'ity fifandimbiasan'ny regenta sy ireo mpanolo-tsaina tao an-dapa ity ny fanjakana.

Tamin'ny ady tao Panium, ny tafika Ptolemaika dia notarihin'ny jeneraly Skopas avy any Aetolia teny an-kianja, izay komandy mpikarama notendrena teo ambanin'ny fitondrana mpiandry fanjakana, fa tsy i Ptolemaiosy V tenany. Tsy nanana fahefana tena izy akory ilay mpanjaka tanora—ny fanapahan-kevitra, ny paik'ady ara-miaramila, ary ny fahalemen'ny fanjakana amin'ny ankapobeny dia vokatry ny tsy fahaizan'ireo mpiandry fanjakana mihetsika, ny fikomiana tao anatiny (toy ny fikomian'ny Ejipsiana tompoan-tany), ary ny teti-dratsin'ny tao an-dapa. Izany tsy fahamarinan-toerana izany no namela an'i Antiochosy III Lehibe handresy tanteraka an'i Skopas tao Panium, ka haka an'i Koile-Syria, anisan'izany i Jodia, hiala mandrakizay eo ambanin'ny fifehezan'ny Ptolemaika.

Ny mpahay tantara dia miresaka ny amin'ny mety ho namonoana an'i Ptolemy IV tamin'ny poizina, izay ao anatin'ny tombatombana ara-tantara koa momba an'i Vladimir Lenin, Joseph Stalin, ary ny mpanjakavavin'ny atsimo, Cleopatra. Mandresy amin'ny Ady Okrainiana i Putin, kanefa manomboka amin'ny faniriany hampihatra ilay fifandraisana fanaraha-maso izay nananan'ny Firaisana Sovietika taloha tamin'ny fiangonana Okrainiana ny fahalavoany; ary nony nesorina izany tamin'ny 1989, dia mariky ny fandresen'ny mpanjakan'ny avaratra tamin'ny mpanjakan'ny atsimo izany.

I Okraina no fototry ny Ortodoksia Slavy Tatsinanana. Ny batisan'i Vladimir Lehibe dia nitranga tamin'ny taona 988 tao Kyiv. Tatỳ aoriana, i Moskva dia nitaky ny anaram-boninahitra hoe “Roma Fahatelo” rehefa lavo i Konstantinopla, ka nametraka ny tenany ho mpandova ara-drarin'ny sy mpiambina ara-panahy ny tany Rosiana rehetra, anisan'izany i Okraina ho “faritaniny kanônika”.

Ny Patriarkàn'i Moskoa dia nihevitra mandrakariva an'i Okraina ho tsy azo sarahina ara-panahy amin'i Rosia, eo ambanin'ilay teny filamatra hoe: “Vahoaka iray, finoana iray,” izay fehezanteny naverimberin'i Putin tenany imbetsaka. I Okraina kosa, indrindra nanomboka tamin'ny 2014/2022, dia miha-mahita hatrany ny fanarahamason'i Moskoa ho fanjakazakana fanjanahantany sy

imperialy, fa tsy ho tena reny ara-panahy. Hatramin'ny Febroary 2026, dia misy rafitra Ortodoksa roa mifaninana. Ny iray dia ny Fiangonana Ortodoksa ao Okraina, izay nanomboka tamin'ny 2019 dia mahaleo tena avy amin'ny Patriarka Ôekomenika Bartholomew ao Konstantinopla. Ao Kyiv, ny Fiangonana Ortodoksa ao Okraina dia heverina ho ny fiangonana tena nasionaly.

Ry mpamaky, mitandrema: ny Fiangonana Ortodoksa ao Okraina dia fiangonana hafa noho ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana. Ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana dia mifandray amin'ny Fiangonana Ortodoksa rosiana, ary noho izany antony izany no ianjeran'ny fanafihan'i Zelenskyy aminy. Ny Vatikana dia manohitra ny fanafihan'i Zelenskyy izay efa manomboka sahady, kanefa ny fikomian'i Putin ao amin'ny andininy faha-roa ambin'ny folo dia manaraka ny fandreseny tao Rafia, ary mbola ho avy.

Ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana dia nifamatotra ara-tantara tamin'ny rafitra ao Moskoa. Taorian'ny fanafihana tamin'ny taona 2022, ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana dia nanambara fizakan-tena feno tamin'ny Mey 2022, kanefa ny fanadihadian'ny fanjakana okrainiana (DESS) dia nandroso imbetsaka ny hevitra fa mbola mifandray amin'i Moskoa hatrany izy, na ara-kanônika na ara-dalàna. Nandany lalàna i Okraina tamin'ny Aogositra 2024 (nosoniavin'i Zelenskyy) mandrara izay fikambanana ara-pivavahana rehetra mifamatotra amin'ny Fiangonana Ortodoksa Rosiana (ilay “fanjakana mpanao herisetra”). Nomena baiko ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana hanapaka tanteraka ny fifandraisany, raha tsy izany dia hiatrika fandravana ara-pitsarana ny Metropoliny ao Kyiv. Hatramin'ny faramparan'ny taona 2025 sy ny fiandohan'ny taona 2026, dia mbola mitohy ny fisavana ifotony, ny famindrana paroasy ho ao amin'ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana (mihoatra ny 1.300 hatramin'ny 2022), ny raharaha eny amin'ny fitsarana, ary ny fampitandreman'ireo manam-pahaizana ao amin'ny Firenena Mikambana momba ny ahiahy mikasika ny fahalalahana ara-pivavahana manoloana ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana.

Ny Vatikana dia naneho ampahibemaso ny fanoherany ny fandravana an-tery ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana amin'izay endriny rehetra. Rosia sy i Putin dia maneho izany ho toy ny fanenjehana mivantana ny Ortodoksia kanônika, ary nataony ho fitakiana mazava ao anatin'ny fifampiraharahana momba ny fandriampahalemana rehetra ny fiarovana ireo “fiangonana Ortodoksa Rosiana”. Ny propagandy rosiana dia mampifandray tsy tapaka ny Fiangonana Ortodoksa Okrainiana sy ny fanafihan'ny fanjakana okrainiana atao aminy ho “Nazisma”, ary ho anisan'ny fanamarinany ny “fanafoanana ny Nazisma”.

Putin dia hiditra amim-piavonavonana “ao amin'ny tempoly” ka hitaky fa manana fanapahana ara-panahy feno amin'ny Ortodoksia Okrainiana izy, amin'ny fikasana hampandamina indray ny rafitra manontolon'ny Fiangonana Okrainiana ho eo ambanin'i Moskoa, sady mitaky ny fanekena azy ho loha ara-panahy ara-drariny amin'ny tontolo ortodoksa rosiana.

Ity no fitoviana marina amin'ny nidiran'i Ptolemaios tao amin'ny Efitra Masina Indrindra, raha i Ozia kosa dia i Zelenskyy mitady handoro ditin-kazo manitra. Ny fikomian'i Ptolemaios dia tao amin'ny Efitra Masina Indrindra, ary ny an'i Ozia kosa tao amin'ny efitra masina. Mpanjaka avy any atsimo, safotra noho ny fandresen'ny “sisintany”, namarana ny fahefana solontenan'ny Nazisma, ary avy eo nihoatra niditra tao amin'ny toerana izay an'ny sehatry ny fivavahana irery

ihany. Ary amin'izay dia hisy fanetren-tena tampoka avy amin'ny fitondran'Andriamanitra, ary i Putin dia hanjavona tsy ho eo amin'ny sehatra (tahaka ny nahafatesan'i Ptolemaios IV tamin'ny 204 tal. J.K.). Rehefa afaka ny banga ara-pahefana amin'ny “dingan'ireo mpandimby malemy”, dia hiverina amin-kery lehibe kokoa ny mpanjaka avy any avaratra ka handresy amin'ny ady Panium maoderina ao amin'ny andininy faha-15.

Fito ambin'ny folo

Ny fito ambin'ny folo taona dia miseho in-telo ao amin'ny tantara, eo amin'izay itambaran'ny adin'i Raphia sy Panium, andalana ambonin'ny andalana. Ny fito ambin'ny folo taona nanomboka tamin'ny didin'i Milan, izay nampiraisana tamin'ny alalan'ny fanambadiana ny seza fiandrianana tatsinanana sy tandrefana tao amin'ny empira, ka hatramin'ny nizàrana sy nisarahany tamin'ny taona 330. Ny fiandohana sy ny fiafaran'io fito ambin'ny folo taona io dia mari-dalana amin'ny fe-potoana ara-paminaniana roa hafa mifandray aminy. Manomboka amin'i Nero tamin'ny taona 64 dia voamarika ny fotoana iray fanenjehana izay nifarana tao amin'ny tantaran'i Constantin Lehibe. Ny fifindrana avy amin'ny fotoana fanenjehana tamin'i Nero ho amin'ilay marimaritra iraisana asehon'i Constantin dia mampahafantatra ny fifindrana avy amin'ny fiangonan'i Smyrna ho amin'ny fiangonan'i Pergamosy. Ny taona 313 sy ny didin'i Milan dia manamarika ny fiafaran'ny fiangonan'i Smyrna, ary ny fiafaran'ilay fe-potoana fito ambin'ny folo taona dia ny taona 330, izay fanatanterahana ny faminaniana telonjato sy enimpolo taona ao amin'ny Daniela 11:24.

Hiditra amim-piadanana izy, dia hatrany amin'ny faritra lonaka indrindra amin'ny faritany aza; ary hanao izay tsy nataon'ny rainy na ny razambeny izy; hizarazara amin'ireo ny babo sy ny zavatra nobaboina ary ny harena izy; eny, hamolavola ny tetiny hanohitra ny fiarovana mafy aza izy, mandritra ny fotoana ihany. Daniela 11:24.

Ny fito ambin'ny folo taona nanomboka tamin'ny 313 sy ny didin'i Milan dia manomboka amin'ny fahatanterahan'ny faminaniana iray ary mifarana amin'ny fahatanterahan'ny faminaniana iray hafa. Ilay fahatanterahan'ny faminaniana voalohany izay manamarika ny fiandohana dia manondro ny fifindrana avy amin'ny fiangonan'i Smyrna ho amin'ny fiangonan'i Pergamos, ary ilay faminaniana izay manamarika ny fiafaran'ireo fito ambin'ny folo taona ireo dia manondro ny fizarazarana an'i Roma ho Roma atsinanana sy Roma andrefana. Ireo fito ambin'ny folo taona ireo dia fantatra amin'ny alalan'ny tantara ara-paminaniana, fa tsy amin'ny alalan'ny fanambarana manokana iray momba ny fito ambin'ny folo taona. Ny alfa amin'ny fizarazarana ny fiangonana faharoa amin'ny fiangonana fahatelo dia nifanaraka tamin'ny fizarazarana ny fanjakana ho atsinanana sy andrefana tamin'ny fahatanterahan'ny faminaniana ara-potoana 360 taona. Ireo faminaniana roa ireo no mametraka fe-potoana fito ambin'ny folo taona, ary tsy maintsy aorina ho fe-potoana ara-paminaniana ara-dalàna izany araka ny fanambaran'ny vavolombelona roa na telo, raha toa ka tandindona ara-paminaniana manan-kery ny fito ambin'ny folo.

Ireo vavolombelona ireo dia misy ao anatin'ny vanim-potoana 250 taona hafa izay nanomboka tamin'ny 457 tal. J.K. Tamin'io daty io no nanombohan'ny faminaniana 2 300 taona ao amin'ny Daniela 8:14. Ny 457 tal. J.K. dia teboka fanombohana ara-paminaniana, sady marika efa miorina

amin'ny lalan'ny faminaniana. Rehefa ampitomboina 250 taona mankany amin'ny hoavy izany dia tonga amin'ny 207 tal. J.K., izay tantara eo anelanelan'ny adin'i Rafia sy Paniona. Tsy azo sarahina ny adin'i Rafia sy Paniona, fa samy niadian'i Antiokosa Lehibe izy roa. Hatramin'ny adin'i Rafia tamin'ny 217 tal. J.K. ka hatramin'ny adin'i Paniona tamin'ny 200 tal. J.K. dia fito ambin'ny folo taona. Ny faminaniana 2 300 taona dia manondro fiovan'ny fitantanana'andro eo am-piandohana, rehefa namerina ny fiandrianam-pirenena an'i Joda ny didy fahatelo, ary eo am-pamaranana koa dia nisy fiovan'ny fitantanana'andro rehefa nifindra avy tao amin'ny fitoerana masina ho ao amin'ny Masina Indrindra Kristy. Ny 207 tal. J.K. dia maneho ny fiovan'ny fitantanana'andro, avy amin'ny fanapahan'i Egipta an'i Jodia ho amin'ny fitantanana'ny Seleokida ny tany be voninahitra. Ny fitantanana'ny Seleokida ny tany be voninahitra no niteraka ny fikomian'ny Makabeo tamin'ny 167 tal. J.K.

Ny vanim-potoana Neroniana naharitra 250 taona dia mifarana amin'ny tantaran'i Konstantino LEHIBE, ary ny 250 taona izay mifarana eo anelanelan'ireo ady roa ireo dia ny tantaran'i Antiokosa LEHIBE. Tamin'ny adin'i Rafia, i Ptolemaiosy IV dia nandresy an'i Antiokosa Lehibe, ary i Ptolemaiosy dia nanjaka nandritra ny fito ambin'ny folo taona. Samy ahitana vanim-potoana miavaka naharitra fito ambin'ny folo taona ireo fe-potoana roa samy 250 taona ireo. Samy mifarana amin'ny tantaran'ny mpanapaka iray izay fantatra amin'ny anarana hoe LEHIBE izy roa. Samy manomboka amin'ny mari-pamantarana ara-paminaniana efa naorina ireo fe-potoana roa samy 250 taona ireo, ary samy mifarana amin'ny mari-pamantarana ara-paminaniana efa naorina koa izy roa.

Etazonia dia nanomboka tamin'ny 4 Jolay 1776, ary 250 taona taty aoriana dia mitondra anao ho amin'ny 4 Jolay 2026, izay hankalazan'i Donald Trump, ilay fantatra ho ilay mikatsaka ny hanao an'i Amerika ho "lehibe", ireo 250 taona ireo. Ny taona 2026, tahaka ny 250 taona manomboka amin'ny 457 talohan'i Kristy, dia mifarana eo afovoan'ny tantaran'ny ady maoderina ao Raphia sy Panium, izay fantatra amin'ny hoe ny Ady Okrainiana sy ny Ady Lehibe Fahatelo. Ny fanapahan'ny mpanjaka avy any atsimo, ny vanim-potoanan'ny lalàna alahady voalohany, ary ny vanim-potoana manomboka amin'ny adin'i Raphia ka hatramin'i Panium, dia manome fe-potoana telo samy fito ambin'ny folo taona izay mifamatotra avokoa amin'ilay tantara ara-paminaniana iray ihany. Fe-potoana telo samy 250 taona no tonga miaraka ao anatin'ireo tantara ara-paminaniana ireo ihany. Ireo fe-potoana telo samy 250 taona ireo dia manorina tsipika telo momba ny fahamarinana ara-paminaniana miaraka amin'ny tantara mifandray amin'i Donald Trump, izay aseho ho na Constantin Lehibe, na Antiochus Lehibe.

Ny andalana telo misy taona 250 avy dia manome fanoharana telo samy hafa, nefa mifameno, momba ny andro farany. Ny andalan'i Nero dia manondro ny tantara fito ambin'ny folo taona momba ny fandefarana amin'ny marimaritra iraisana, izay miteny amin'ny fomba lavorary ny amin'ireo toetra ara-paminaniana momba ny fiforonan'ny sarin'ilay bibidia.

“Nasehon'ny Tompo tamiko mazava tsara fa hatsangana ny sarin'ilay bibidia alohan'ny hifaranan'ny fotoam-pitsapana; fa io no ho fitsapana lehibe ho an'ny vahoakan'Andriamanitra, izay hanapahana ny anjarany mandrakizay. Ny toerana raisinao dia fifangaroana mikorontana feno tsy fitovian-kevitra, ka vitsy ihany no ho voafitakao.

“Ao amin’ny Apokalypsy 13 dia aseho mazava ity lohahevitra ity; [Apokalypsy 13:11–17, notononina].”

“Ity no fitsapana izay tsy maintsy hozakain’ny vahoakan’Andriamanitra alohan’ny hamehezana tombo-kase azy. Izay rehetra nanaporofo ny fahatokiany tamin’Andriamanitra tamin’ny fitandremana ny lalàny sy tamin’ny fandavana tsy handray sabata sandoka, dia hijoro eo ambanin’ny sainan’i Jehovah Tompo Andriamanitra, ary handray ny tombo-kasen’Andriamanitra velona. Fa izay manaiky handao ny fahamarinana avy any an-danitra ka mandray ny sabatan’ny Alahady, dia handray ny mariky ny bibidia.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Ny sarin’ily bibidia dia ny fitambaran’ny fiangonana sy ny fanjakana, ka ny fiangonana no mifehy izany fifandraisana izany. Ny marimaritra iraisan’i Constantin, tamin’ny fiezahany hampitambatra ny fanompoan-tsampy sy ny Kristianisma, no ohatra mahazatra indrindra amin’ny marimaritra iraisana amin’ny andro farany.

“Amin’ny hetsika izay androso ankehitriny any Etazonia mba hahazoana ho an’ny andrim-panjakana sy ny fanao ao amin’ny fiangonana ny fanohanan’ny fanjakana, ny Protestanta dia manaraka ny dian’ny papista. Eny, mihoatra noho izany aza, manokatra varavarana ho an’ny fahefam-papa izy ireo mba hahazoany indray ao amin’ny Amerika protestanta ilay fahefana fara tampony izay efa very taminy tany amin’ny Tontolo Taloha. Ary izay manome lanja lehibe kokoa ity hetsika ity dia ny zava-misy fa ny tanjona lehibe kendrena dia ny fampiharana an-tery ny fitandremana ny Alahady—fanao iray izay niandoha tamin’i Roma, ary izay lazainy ho famantarana ny fahefany. Ny fanahin’ny fahefam-papa—dia ny fanahin’ny fanarahana ny fanaon’izao tontolo izao, ny fanomezam-boninahitra ny lovan-tsofin’olombelona mihoatra noho ny didin’Andriamanitra—no manenika ny fiangonana protestanta ka mitarika azy hanao ilay asa fanandratana ny Alahady izay efa nataon’ny fahefam-papa talohany.”

“Raha tian’ny mpamaky ho takany ireo fitaovana hampiasaina amin’ily fifanandrinana ho avy tsy ho ela, dia ampy ny hanarahana ny tantaran’ireo fomba nampiasain’i Roma mba hahatrarana izany tanjona izany tamin’ny taonjato lasa. Raha tiany ho fantatra ny fomba hitondran’ny papista sy ny Protestanta miray hina amin’ireo izay mandà ny foto-pampianarany, dia aoka izy hijery ny toe-panahy nasehon’i Roma tamin’ny Sabata sy tamin’ireo mpiaro azy.

“Ny didim-panjakana navoakan’ny mpanjaka, ny konsily ankapobeny, ary ny fitsipika ara-piangonana notohanana ny fahefana sivily no dingana nahatonga ilay fety jentilisa hahazo ny toeram-boninahiny teo amin’ny tontolo kristiana. Ny fepetra ampahibemaso voalohany nampanankery ny fitandremana ny Alahady dia ilay lalàna nolanian’i Constantin. (A.D. 321) Io didy io dia nitaky ny mponina an-tanàn-dehibe hiala sasatra amin’ny ‘andro mendri-kaja natokan’ny masoandro,’ nefa namela ny mponina ambanivohitra hanohy ny asa famboleny. Na dia lalàna jentilisa aza izany raha ny tena izy, dia nampiharina tamin’kery tamin’ny emperora izany taorian’ny faneken’ny anarana fotsiny ny Kristianisma.” The Great Controversy, 574.

Ny fivoaran'ny fifanarahana nampandefitra izay nitarika, ary mbola hitarika indray, ho amin'ny lalàn'ny Alahady dia aseho amin'ilay fe-potoana fito ambin'ny folo taona nanomboka tamin'ny 313 ka hatramin'ny 330, ary ny lalàn'ny Alahady voalohany tamin'ny 321 no teboka afovoan'io tantara io. Tany am-piandohana dia nisy fanambadian'ny atsinanana sy ny andrefana, ary tany amin'ny farany dia nisy fisaraham-panambadian'ny atsinanana sy ny andrefana. Ny lalàn'ny Alahady voalohany no marika afovoany maneho fikomiana, tahaka ny litera fahatelo ambin'ny folo amin'ny abidy hebreo, izay, raha ialohavan'ny litera voalohany ary arahin'ny litera faharoa amby roapolo sy farany amin'ny abidy, dia mamorona ny teny hebreo hoe fahamarinana. Ny fanambadiana eo am-piandohana sy ny fisaraham-panambadiana eo amin'ny farany dia manondro ny litera alfa mifanaraka amin'ny litera omega. Ilay fe-potoana 250 taona izay nanomboka tamin'i Nero dia mitondra ny mari-panondroan'i Kristy, ary miresaka lohahevitra iray momba ny fahamarinana ankehitriny amin'ny andro farany.

Ny vanim-potoana 250 taona izay manomboka amin'ny 457 tal. J.K. dia manasongadina ny fitondran-draharaham-panjakana asehon'i Antiokosy Lehibe eo am-pijoroany ao anatin'ilay vanim-potoana fito ambin'ny folo taona manomboka eo Rafia ka hatreo Panio. Takatsika ho fitondran-draharaham-panjakana izany, satria tamin'ny 457 tal. J.K. dia nanomboka koa ny faminaniana iray momba ny 2 300 taona. Ny 2 300 taona dia ilay andalana anatin'ny amin'ny faminaniana izay miresaka ny asan'Andriamanitra momba ny fanavotana, ka mifanaraka amin'ny tandindon'ny fitondran-draharaham-piangonana. Tsy tahaka ilay vanim-potoana 250 taona izay nanomboka tamin'i Nerona, ny vanim-potoana izay manomboka amin'ny 457 tal. J.K. dia miresaka ny anjara asa ara-politikan'ilay filoha amerikanina farany izay mitady hanao an'i Amerika ho lehibe ary avy eo izao tontolo izao koa, amin'ny fampiroboroboany ilay hevi-diso katolika momba ny vanim-potoana volamena misy fiadanana arivo taona.

Ny taona 250 an'i Etazonia, izay ilay bibidia avy amin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo, no manamarika ny famaranana ny fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, izay mifarana eo amin'izay niandohany, eo afovoan'ny ady. Ireo mpandresy eo amin'ny tantara no mamaritra ny fitantarana ny tantara izay voatahiry. Ny Demôkraty, izay ampiasain'ilay dragona maneran-tany ny heriny, dia mihevitra ity korontana ankehitriny ity ho revolisiona, ary ny Repoblikana, izay be teny nefa tsy misy asa, dia mihevitra ity tantara ankehitriny ity ho ady an-trano. Ny Demôkraty dia solontenan'ilay dragona ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, ary ny Repoblikana kosa dia aseho ho Protestanta nihemotra tamin'ny finoana, na amin'ny voambolan'i Jaona ao amin'ny Apokalypsy toko fahenina ambin'ny folo, izy ireo no mpaminany sandoka. Etazonia dia nanomboka tamin'ny adin'ny revolisiona ary mifarana amin'ny adin'ny revolisiona. Ny antoko Repoblikana dia nanomboka tamin'ny ady an-trano ary mifarana amin'ny ady an-trano. Ny Repoblikana dia mahita ny ady an-trano izay antsoin'ny Demôkraty hoe revolisiona.

Trump, amin'ny maha-filoha Repoblikana farany azy, dia mitondra ireo toetra ara-paminaniana ananan'ilay filoha Repoblikana voalohany, izay niseho tao amin'ny tantara ivelan'ny Ady An-trano. Ny Ady An-trano ivelan'i Lincoln dia tantara anatin'ny ihany koa momba ny faminanian'i Isaia ao amin'ny toko fahafito, andininy fahavalo, izay nifarana tamin'ny 1863, dia ilay taona

indrindra namoahana ny Fanambarana momba ny Fanafahana. Ny fanavahana ireo antoko roa dia foto-kevitra ara-paminaniana lehibe sady fototra. Izany dia nanomboka tamin'i Kaina sy Abela, izay tamin'ny andron'i Kristy dia nasehon'ny Sadoseo sy ny Fariseo, sokajin'i Kaina roa izay hamono an'i Abela iray.

Ny Fariseo sy ny Sadoseo dia maneho ireo izay nanaiky ny hanombo ny Mesiany tamin'ny hazo fijaliana, noho ny antony samihafa, kanefa fifanarahana ihany—na izany aza. Ny Fariseo dia nilaza fa manohana ny lalàna, nefa tsy nanao izany, tahaka ny Repoblikana. Ny Fariseo dia nilaza fa manohana ny lalàna masina tany am-boalohany, nefa nandika ny lalàna tamin'ny alalan'ny lojikany mitanila sy feno fitsarana an-tendrony. Ny Lalàna tany am-boalohany ho an'ny Fariseo dia ny Lalàm-panorenana ho an'ny Repoblikana, dia ilay Lalàm-panorenana izay lazainy fa tohanany, nefa tsy tohanany akory. Ny Sadoseo dia nandà ny herin'Andriamanitra, ary na dia antoko madinika kokoa noho ny Fariseo aza izy, dia ny Sadoseo no nifehy ny sehatra ara-pivavahana sy ara-politikan'i Jodia tamin'ny andron'i Kristy. Ny Demôkraty dia antoko madinika kokoa noho ny Repoblikana, kely dia kely ka tsy maintsy misoloky mba hijanonana eo amin'ny fahefana, nefa mijanona eo amin'ny fahefana tokoa izy, satria ireo mpanohitra azy izay milaza fa manohana ny rariny mitovy ho an'ny rehetra, dia tsy manao na inona na inona hampiharana ireo foto-kevitra ny lalàna izay lazainy fa tohanany.

Tsy misy zava-baovao etỳ ambanin'ny masoandro, ary ireo antoko politika roa any Etazonia dia anisan'ny sehatra ara-paminaniana tahaka ny naha-izy ny Fariseo sy ny Sadoseo. Maro koa, mazava ho azy, ireo fitoviana hafa manaraka ity tsipika ara-paminaniana ity; nefa raha tsy rehefa hitanao ny fifandraisana ara-paminaniana misy eo amin'ireo hery roa tsy masina ireo, izay na dia mpifanandrina aza, dia miray hina hanohitra ny fahamasinana, dia amin'izay vao hitanao amin'ny tena fahazavana marina i Ptolemaiosy sy Ozia. Samy nanandrana nanatitra fanatitra tao amin'ny tempoly iray ihany ireo mpanjaka roa avy any atsimo; kanefa i Ptolemaiosy, avy any Egypta, dia maneho hery dragona—ny Demokraty. Ary i Ozia, amin'ny maha-mpanjakan'i Jodia azy, dia mpitarika ny tany be voninahitra, izay protestantisma nihemotra, na ilay mpaminany sandoka—ny Repoblikana.

Ny fifandraisan'ily dragona sy ny mpaminany sandoka dia aseho amin'ny endrika mahazatra eo an-tendrombohitra Karmela. Teo amin'io tendrombohitra io, Ahaba no nisolo tena ilay dragona, ary ny mpaminanin'i Bala sy Astarta an'i Jezebelà no nisolo tena ireo mpaminany sandoka izay nijoro nanohitra an'i Elia. Ilay bibidia, dia i Jezebelà, dia mbola tao ambadiky ny sehatra ihany tany Samaria. Ilay dragona niray tamin'ily mpaminany sandoka koa dia nasehon'ny firaisan'i Roma jentilisa sy ny Jiosy teo amin'ny hazo fijaliana, tahaka ny hisian'ny firaisan'ny Demôkraty sy ny Repoblikana eo amin'ny lalàn'ny Alahady. Ny singa mandrafitra hery iray tafaray dia asehon'ny Demôkraty sy ny Repoblikana ao anatin'ily tandroka Repoblikana an'ily bibidia avy amin'ny tany. Ireo hery ara-politika roa tsy masina ireo dia asehon'i Kaina, ary ny taranak'i Abela koa dia manana fizaràna roa sosona.

Ny razan'i Abela, izay amin'ny fifandraisany amin'ny razana ivelan'i Kaina no razana anatin'ny, dia asehon'ny sokajin-virijina roa. Ny fivoaran'ny tandroka protestanta an'ily bibidia avy amin'ny tany, dia i Etazonia, dia asehon'ny andian-fanadiovana ara-pivavahana manomboka amin'ny

fiangonan'i Sardisy tamin'ny 1798, tamin'izay nahatonga an'i Etazonia ho fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly. Sardisy dia fiangonana nanana anarana nilaza fa velona izy, nefa maty. Tamin'ny 1798 dia efa niverina tany Roma sahady ireo antokom-pinoana protestanta izay nisaraka tamin'ny fiangonana papaly. Tany Antiokia no niantsoana voalohany ny Kristiana hoe Kristiana.

“Tao Antiokia no voalohany niantsoana ny mpianatra hoe Kristiana. Nomena azy ireo izany anarana izany satria i Kristy no lohahevitra lehibe tamin'ny fitoriany sy ny fampianarany ary ny resadresany. Nitantara hatrany ireo toe-javatra nitranga nandritra ny andron'ny asa fanompoany teto an-tany izy ireo, fony ny mpianany notahina tamin'ny fanatrehany manokana. Tsy nitsahatra izy ireo nandinika ny fampianarany sy ny fahagagana fanasitranana nataony. Tamin'ny molotra nangovitry sy ny maso feno ranomaso no nilazany ny fijaliany tao an-jaridaina, ny namadihana Azy, ny fitsarana Azy, ary ny famonoana Azy, ny fahari-po sy ny fanetren-tena izay niaretany ny fanalam-baraka sy ny fampijaliana nataon'ny fahavalony taminy, ary ny famindram-po tahaka an'Andriamanitra izay nivavahany ho an'ireo nanenjika Azy. Ny fitsanganany tamin'ny maty sy ny niakarany ho any an-danitra, ary ny asany any an-danitra amin'ny maha-Mpanelanelana ho an'ny olombelona lavo Azy, dia lohahevitra izay nankafiziny noresahina. Marina tokoa fa nantsoin'ny jentilisa hoe Kristiana izy ireo, satria nitory an'i Kristy sy nanolotra ny vavak'izy ireo tamin'Andriamanitra tamin'ny alalany.”

“Andriamanitra no nanome azy ireo ny anarana hoe Kristiana. Anarana mpanjaka izany, nomena ho an'izay rehetra mampiraikitra ny tenany amin'i Kristy. Io anarana io no nosoratan'i Jakoba tatỳ aoriana hoe: ‘Tsy ny mpanankarena va no mampahory anareo ka mitarika anareo ho eo anatrehan'ny fitsarana? Tsy izy va no miteny ratsy ny anarana tsara izay niantsoana anareo?’ Jakoba 2:6, 7. Ary Petera nanambara hoe: ‘Fa raha misy mijaly amin'ny maha-Kristiana azy, aoka tsy ho menatra izy; fa aoka hanome voninahitra an'Andriamanitra noho izany izy.’ ‘Raha tevatevaina noho ny anaran'i Kristy ianareo, dia sambatra ianareo; fa ny Fanahin'ny voninahitra sy ny Fanahin'Andriamanitra dia mitoetra eo aminareo.’ 1 Petera 4:16, 14.” Asan'ny Apostoly, 157.

Ny fiangonan'i Efesosy no nomena ny anarana hoe Kristiana, izay nitarika ho amin'ilay fiangonana nenjehina tao Smyrna; izany kosa dia narahin'ny fiangonan'ny marimaritra iraisana teo amin'ny tantaran'i Pergamosy. Rehefa nandray ny seza fiandrianana ny fahefana papaly, dia nisy fisarahana iray izay nanondro ny fiangonana marina an'Andriamanitra ho ilay fiangonana tany an-efitra. Ny fiangonana romana dia Tiatira. Tamin'ny fiafaran'ilay fotoana an-tany efitra naharitra roa ambin'ny folo zato sy enimpolo taona, dia nitsangana ny fiangonan'ny Protestanta, ary hatramin'izay fotoana izay no anehoana ilay tandroka protestanta amin'ny alalan'ny andiana fitsapana sy fanadiovana avy amin'Andriamanitra.

Ny Protestantisma dia nanomboka rehefa nofantsihan'i Martin Luther teo amin'ny varavarana ny tezy 95 nataony tamin'ny 1517, ary “23” taona tatỳ aoriana, tamin'ny 1540, dia niforona ny fikambanan'ny Zezoita. Tamin'ny 2013 dia nofantsihana teo amin'ny varavarana ny famelabelarana faha-95 sady farany momba ny Tabilao ao amin'i Habakoka, ary tamin'ny 13 Martsa 2013 no notokanana ny papa Zezoita voalohany. Voaroaka tsy ho isan'ny Fiangonana i Martin Luther tao anatin'izany tantara izany noho ny didin'i Papa Leo. Eritrereto ange izany...

Tamin'ny 1798, ny fiangonan'i Sardisy dia nilaza ho mihazona ny anarana hoe "Protestanta", nefa tamin'ny fiverenany tany Roma dia efa tsy nahatana intsony ny anarany izy. Rehefa nandray ny fanilo protestanta ny Advantisma Millerita tamin'ny 1844, dia naneho fananarana nanohitra an'i Jeroboama, mpanjaka voalohany teo amin'ny Isiraely, firenena izay havan-drà tamin'ilay fokon'i Joda, izay nametrahana'Andriamanitra ny Tempoliny. Jeroboama dia nanangana hosoka, nifototra tamin'ny fivavahana izay naneho ny fanandevozana teo aloha nahazo ny firenany. Naveriny indray ny fikomiana fototra nataon'i Arona tamin'ny nananganany sarin'ny bibidia iray miaraka amin'ny hevitra ara-paminaniana rehetra mifandray amin'izany tantara izany. Kanefa tamin'ny fotoam-panokanana azy, ny Advantisma Millerita dia nananatra ny tsy fahavononany hanohy hitarika ny fanompoam-pivavahana marina ho any amin'ny fitoerana masina izay onenan'Andriamanitra. Jeroboama dia naniry ny hampifantoka ny fanompoam-pivavahana tao Betela sy Dana, maneho ireo avy ao Sardisy tamin'ny 1844 izay nandà tsy hanaraka an'i Kristy ho any amin'ny Efitra Masina Indrindra.

Ny Advantisma Millerita dia nifidy ny hiverina amin'ny fivavahan'i Roma, ka nandray mihitsy ireo adihevitra ara-pampianarana notanan'ireo izay vao avy naseho ho mpaminany sandoka tamin'ny fandavany ny hafatr'i Miller, ho tompo mpampianatra ara-teolojiana mba hanamarinany ny fandavany ny hafatra ara-paminaniana momba ny fito andro. Ny Advantisma Millerita, tahaka ilay mpaminany tsy nankatò, dia nifidy ny lalany manokana fa tsy nanaraka ny fitarihan'Andriamanitra. Ny lalana izay fidin'ny adala amin'ny fitsapana sy fanadiovana rehetra ny virijina hendry sy ny virijina adala hatramin'ny Fanavaozana protestanta no mankaty amin'ny lalana miverina amin'ny fanompoam-pivavahana amin'ilay tany izay efa namonjena anao hiala; ary araka ny fiteniny hoe: "ny lalana rehetra dia mankany Roma." Ny lalana rehetra afa-tsy ireo lalana fahiny an'i Jeremia.

Ny Fanavaozana Protestanta dia efa nosarihina mialoha tamin'ny fiverenan'i Mosesy tany Egypta mba hitondra ny olon'Andriamanitra ho any amin'ny Tany Nampanantenaina. Rehefa tafavoaka avy tamin'ny tany fanandevozana izy ireo, dia nikasa Andriamanitra hanome ny olom-boafidiny ny lalàny. Tao amin'ny tsipik'i Mosesy sy ny Fanavaozana Protestanta dia naseho avy hatrany ny fikomiana taorian'ny fanafahana. Notsapain'Andriamanitra i Sardisy, vahoaka izay nilaza fa manana anarana velona, nefa efa maty tamin'ny fotoana nisian'ny hafatr'i William Miller. Nisy fanadiovana roa nitranga tamin'ny 1844; ny voalohany dia ny fanadiovana ny fiangonan'i Sardisy, izay nilaza ho Protestanta, nefa voaporofa fa maty; ary avy eo dia nodiovina koa ny Millerita tamin'io taona io ihany, ho fanatanterahana ny fanoharana momba ny virijiny folo.

Ny Demokrasy sy ny Repoblikana dia maneho sokajin'olona ara-politika roa izay miaraka no mandrafitra ny tandroka repoblikana eo amin'ilay bibidia avy amin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo. Ny virijina hendry sy ny virijina adala dia sokajin'olona ara-pivavahana roa izay miaraka no mandrafitra ny tandroka protestanta eo amin'ilay bibidia avy amin'ny tany. Ny virijina hendry dia manana ny anarana voalohany nomena tany Antiokia. Ny virijina hendry dia Kristiana, nefa Filadelfiana koa izy, izay manana ny teny fikasana handray anarana iray.

Izay maharesy no hataoko andry ao amin'ny tempolin'Andriamanitra, ary tsy hivoaka intsony izy; ary hosoratako eo aminy ny anaran'Andriamanitra sy ny anaran'ny tanànan'Andriamanitra, dia Jerosalema Vaovao, izay midina avy any an-danitra avy amin'Andriamanitra; ary hosoratako eo aminy ny anarako vaovao. Apokalypsy 3:12.

Ny fotoana voalohany nanomezan'Andriamanitra anarana ny olony hoe Kristiana dia tao Antiokia, ary ny tantara izay iovan'ny hetsika Laodikean'ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina ho amin'ny hetsika Filadelfian'ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina dia tantaran'i Antiokosy Lehibe koa, izay anaran'io tanàna Antiokia io no nalaina avy aminy, ary izay aseho eo amin'ny faran'ny fe-potoana 250 taona eo anelanelan'ny adin'i Rafia sy Panio.

Hohizantsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ireo zavatra ireo.